

No. ~~6~~

5.08

623

~~1931~~

MINISTERUL CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

Biserica

~~St. Gheorghe~~

Jud.

~~Hârlău~~

~~Arad~~

Biserica Reformată (Calvină)

București str. Dăbârbani

str. Dăbârbani 70

(1853)

- 1146

623

~~623~~

Com. Mon. Ist.

17. 1. 1946.

ROMANIA

MINIST. CULT. NATIONALE SI AL CULTELOR
No 0588 + 12 APR 1946 +
DIRECTIUNEA MONUMENTELOR HISTORICE

MINISTERUL AGRICULTURII SI DOMENIILOR

DIRECTIUNEA PROPRIETĂȚII ȘI BUNURILOR STATULUI

SERVICIUL

Nr. 163830 11 APR 1946

Comisiunea Monumentelor Ist.
Sesiunea de la 18 Iunie 1946

Vezi nr. 757/946.
Prin care s-a declarat monument istoric.
MINISTERULUI ARTELOR

MINISTERUL ARTELOR
No 05508 DIN 12 APR 1946 +
REGISTRATURA GENERALĂ

15 April 1946.

In conformitate cu legea de restaurare si lasare a monumentelor istorice si a clădirilor monumentale din anul 1930, s-a declarat monument istoric si s-a expropriat intreg imobilul situat in Bucuresti Str. Stirbey Vodă No. 9 colț cu Str. Luterană No. 10 foia proprietatea Bisericii Reformate / Calvinice / pe terenul expropriat se află afara de casele parohiale si clădirea bisericii.

Stăzi Parohia Bisericii Reformate arată că biserica proprie zisă este considerată monument istoric și cere să fie consolidată și trecută cu drept de proprietate pe numele bisericii contra sumei echivalente pentru această retrocedare.

Față de această cerere, avem onoare a vă ruga să binevoiți a ne comunica dacă biserica reformată calvină este într'adevăr monument istoric.

MINISTRU
[Signature]

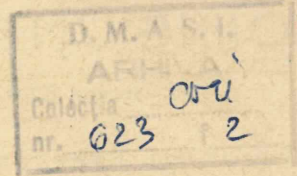
D. M. A. S. D.
ARHIVA
Colecția oraș
nr. 623

DIRECTOR

[Signature]

Vezi Nr. 757/946.

*Carte de declar
document nr. 17-1-1946*

Parohiei Bisericii Reformate /Calvine/
Str. Stirbei Vodă Nr. 9.

Loco.

533/1946

Avem onoare a vă ruga să binevoiți a cerceta
în arhiva parohiei Vos. data construirii bisericii
Vos. parohiale și a ne comunica eventuale informații
asupra vechimii ei.

DIRECTOR,

V. Brătulescu
V. Brătulescu

Șeful Serviciului,

S. Olteanu
S. Olteanu

17 - 1 - 1946

PAROHIA BISERICII REFORMATE DIN BUCUREȘTI, STRADA ȘTIRBEY-VODĂ No. 9

No. 165 - 1946.

COMITETUL
Științific

14 Iunie 1946.

Biserica noastră este din domeniul Științei

La răspunde în acest
sens Științ. Arhivului
și domeniului
Omor.

MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR
Nr. 0757 din 14 Iunie 1946
COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE

ARHIVA
Colecția
nr. 623 3

Ministerul Artelor
Comisiunea Monumentelor Istorice.

8 II 1946.
În conformitate cu textul
legii Com. Naț. Științ. Biserica noastră
(reformate) nu este morm. istoric
în prezenta morm. istoric
având drept fi. raportată ca biserica noastră reformată /calvină/ din
și în leg. de dăruire
anulare de stimate

Referindu-se la ordinul Dv. Nr. 533-1946.IV.16. am
raportat că biserica noastră reformată /calvină/ din
Str. Știrbey Vodă No. 10 colț cu Știrbey Vodă No. 9, așa cum se prezintă
astăzi a fost clădită în anii 1863-65, piatra fundamentală
fiind pusă de Domnițoarea Elena Cuza. La clădirea bisericii a
fost folosit pe o parte fundamentul vechii biserici clădită tot
în același loc în anul 1821. Marea parte a acestei biserici a
fost făcută din lemn. - Sub biserica de astăzi a mai fost lăsat
mormântul primului preot Sukei Imre care a fondat Comunitatea și
a clădit prima biserică. -

La nevoie putem să Vă servim și cu date mai amănunte. -
București, la 3 Iunie 1946.

Cu toată stima:

Paroh,

B. Nanaș

Parohiei Bisericii Reformate (Calvine)

Str. Stirbei Vodă Nr.9

Locos

757/1946

22. VII.

Referindu-ne la adresa Dvs. Nr. 165/946
Referindu-ne la adresa Dvs. Nr. 165/946 înre-
gistrată sub Nr. 757/946, avem onoare a vă face
cunoscut că în ședința din 14 Iunie a.c. a Comisiu-
nii noastre, s'a hotărât că biserica reformată
(calvină) din Str. Luterană Nr. 10, fiind construită
la 1863-65 nu este monument istoric.

piatra depe mormântul primului preot
Súkei Imre care a fondat comunitatea și a clădit
prima biserică poate fi considerată obiect isto-
ric.

In caz de dărâmarea bisericii, această
piatră va fi așezată într'un loc anume destinat.

DIRECTOR,

V. Brătulescu

Seful Serviciului,

S. Olteanu

17. I. 1946.

Ministerului Agriculturii și Domeniilor
Direcțiunea Proprietății și Bunurilor
Statului.

D. M. A. S. I.
ARH. A.
Colecția <u>CRU</u>
Nr. <u>623</u> / <u>4</u>

757/1946

22-01-46

Referindu-ne la adresa Dvs. Nr. 163830 din 11 Aprilie a.c. înregistrată sub Nr. 533/946, avem onoare a vă face cunoscut că la ședința din 14 Iunie a.c. a Comisiunii noastre, în baza legii de conservare și restaurare a monumentelor istorice, s'a hotărât că biserica reformată (calvină), din Str. Luterană Nr. 10 colț cu Stirbei Vodă Nr. 9, fiind construită la 1863-65, nu este monument istoric.

Piatra depe mormântul primului preot Săkei Imre care a fondat comunitatea și a clădit prima biserică poate fi considerată obiect istoric.

În caz de dărâmare a bisericii, această piatră va fi așezată într'un loc anume destinat.

DIRECTOR,
V. Brătulescu
V. Brătulescu

Șeful Serviciului,
S. Olteanu
S. Olteanu

17 - 1 - 1946

Nr. 279 = 1946.

MINIST. CULT. NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR
No 1109 1946
COMISIUNEA NAȚIONALEA CULTURII

D. M. A. S. I.
ARHIV
Colecția
nr. 623 5

10 Sept. 1946
de la Com. nr. 757/946.
17 Sept. 1946
Textul de lege nu poate fi interpretat altfel decât așa cum a fost înțeles în momentul în care s-a ia act în aceste chestiuni.
D. General

Referindu-ne la scrisoarea Dvs. Nr. 757=1946 din 22 Iunie 1946; cu mare mirare am citit că Comisiunea Dvoastră nu consideră biserica noastră ca monument istoric.

Această hotărâre eronată a fost luată din cauza că Dvs. ați privit numai data când a fost clădită biserica și nu ați ținut seama de persoanele istorice care au contribuit la clădirea acestei biserici. Acest fapt după părerea noastră, determină tot atât de mult ca să fie considerată drept monument istoric sau nu.

Pe baza aceasta în anul 1936 a fost considerată de comisia specială a Eparhiei noastre din Cluj, biserica noastră din Str. Luterană No.10 ca monument istoric.

Trebue să citez și constatările lui Koós Francisc, care în cartea sa: "Eletem és emlékeim" / Viața mea și amintirile mele / despre această biserică spunând: "Trebue să spun și despre planul bisericii ceva demn de atenție. Planul acesta a fost examinat de cei mai renumiți experți, ca Dl. Crescu, Dl. Geness, Dl. Schlachter și alți, cari au declarat în unanimitate că o biserică mai frumoasă nu a fost și nici astăzi nu există în București" / Vol. II. pag. 89. /

Tot din cartea lui citez în traducere cele ce spune despre depunerea pietrei fundamentale a bisericii / Vol. II. pag. 84-85 și următoarele:

Dimineața la ora 10 din nou s'a înștiințat despre începutul solemnității prin sunetul de clopote credincioșii cari fără deosebire de rasă și de religie au umplut curtea bisericii, Str. Calvin / astăzi Str. Stirbei Vodă / și Str. Luterană, ba chiar și acoperișul clădirilor învecinate. După aceasta a venit 2 companii de infanterie cu arme și în haine de paradă. Înaintea lor venea muzica militară și a ocupat locul împreună cu trupa în străzile Calvin și Luterană. Înainte de a veni Domnitoarea au mai apărut: Dl. General Flăorescu, Dl. Radu Rosetti prefectul poliției, amândoi cu suita lor precum și Dl. Ministru al Cultelor, Dl. Ministru de război și al Lucrărilor Publice. După aceea a venit Baronul Elder consulul Austro-Ungariei cu întregul personal al Consulatului toți în uniforme de sărbătoare. Pe urmă au venit Dl. Kcun consulul Olandei, și Dl. Magazimovich consulul Serbiei precum și membrii Consulatului Prusiei..... Domnitoarea în toila sunetelor clopotelor și a muzicii a sosit la ora 12 și un sfert într'un landou tras de 4 cai.

D. M. A. R. I. I.
ARHIVA
Colecția
nr. 623 6

La poartă a fost primită de Baronul Elder și a fost condusă la locul indicat pe convoaie prețioase printre rândurile preoților, membrilor comitetului, copiilor de școală și a celor 300 de brazi.

Atunci eu/Koós Francisc paroh, scriitorul cărții/ înaintând împreună cu membrii comitetului în fața Domnitoarei, care a fost înconjurată de consuli, miniștrii, ofițeri și de alți demnitari am salutat cu următoarele cuvinte: Doamnă Primiți în numele bisericii noastre cele mai adânci mulțumiri pentru bunăvoința ce ați avut de a lua parte la solemnitatea depunerii pietrei fundamentale a bisericii reformate maghiare. Primiți cele mai adânci mulțumiri pentru ocrotirea fără margini de care biserica noastră a avut norocul să se bucure timp de 50 de ani în țara aceasta. Nu avem altceva de cât a ruga pe Atotputernicul și dea Majestății Voastre și Augustului Vostru soț o lungă și fericită viață în domnie.=

De aici m'am dus la masa Domnului, am dat semn și după ce cantorul a cântat imnul scris de el, am rugat și am predicat. După aceasta a vorbit Dl. Neumeister preot evanghelic, Kleinheim preot englez, după care Dr. Borosnyói Ioan primepitropul Bisericii noastre a luat placa comemorativă făcută din plumb și am coborât la fundamentul bisericii în rândul următor:

Primul a fost arhitectul Enderle care a dus cu sine ciocanul și lingura de argint într'o pernă cu eblema Moldo-Vlahiei și a Baronului Eder. După aceea venea primepitropul Dr. Borosnyói aducând cu sine placa comemorativă și așa mai departe Baronul pe urmă a condus pe Domnitoare care a pus șortul de zidar a luat lingura, ciocanul și prima cărămidă punând la loc și binecuvântând cu rugăciunea Sa.= În timpul acesta muzica intona imnuri bisericesti.

După ce Domnitoarea a ieșit din fundament și Baronul a mulțumit pentru bunătatea Ei, Domnitoarea a răspuns cu următoarele cuvinte:

Mă simt fericită că la fundamentul bisericii reformate, care se va clădi pentru gloria lui Dumnezeu, eu am depus prima piatră. Văd adânc mișcată că pe teritoriul României se înmulțește numărul acelor instituții care dă consolare și ajutor pentru cei cari suferă.=

Este demn de a fi notat pe paginile istoriei aceste fraze frumoase.=====

Așa este continuată și mai departe descrierea acestei frumoase manifestațiuni care a fost publicată și în ziarele engleze, germane, franceze și altele afară de cele ungurești.=

Trebue să vă raportez că o parte din fundamentul actualei biserici a fost al primei biserici clădită de întemeietorul comunității în 1821, de către Sűkei Imre care de altfel a și fost înmormântat sub această biserică.

Pe baza celor susraportate Vă rugăm să reveniți asupra adresei Dv.No.756 din 22 Iunie 1946, menționând biserica noastră ca monument istoric.

In numele Comitetului Bisericii Reformate /Calvine/ din București

Primepitrop,
J. Nagy

Păroh, președinte,
B. Nagy